

Stichting PVP
Maliebaan 87
3581 CG Utrecht

Amsterdam, 15 juli 2020

Geachte heer Widdershoven, beste Ton-Peter,

Op verzoek van de Stichting PVP heb ik mij opnieuw verdiept in de vraag *wat een billijke schadevergoeding is of zou kunnen dan wel moeten zijn en hoe patiëntenvertrouwenspersonen tegen die achtergrond hun cliënt kunnen adviseren en bijstaan bij het formuleren en onderbouwen van een bij de klachtencommissie in te dienen verzoek tot schadevergoeding.*

Aanleiding voor uw verzoek zijn de uitspraken van rechters en klachtencommissies in Wvoggz-zaken vanaf 1 januari 2020 en de Handreiking van GGZ Nederland van 17 april 2020, opgesteld door Dirkzwager Legal & Tax.

Wat die uitspraken betreft (zie **bijlage 1** voor een bloemlezing), stel ik vast dat klachtencommissies en rechters schadevergoedingen toekennen voor immateriële schade en dat dit gebeurt in de vorm van een dagvergoeding of in de vorm van een bedrag 'voor alles bij elkaar'. Wordt gekozen voor een dagvergoeding dan gaat het in de meeste gevallen om een bedrag van € 50,- of € 75,- per dag (met een enkele uitschieter naar € 5,-) waarbij geen duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen een vormfout of een materieel inhoudelijke fout met een aantasting van het zelfbeschikkingsrecht tot gevolg.

Een heldere lijn is er niet. Met een heldere lijn bedoel ik een onomstotelijk beleid en klip en klare handvatten voor de praktijk.

Wat die handreiking betreft, stel ik (voor zover in dit kader van belang) enerzijds vast dat GGZ Nederland geadviseerd is de klachtencommissies te verzoeken om vorderingen tot schadevergoeding afzonderlijk van de klachten te behandelen (p. 40).

Anderzijds is in de handreiking beschreven wat volgens de auteurs onder een billijke schadevergoeding als bedoeld in de Wvoggz moet worden verstaan. De conclusie van de auteurs is dat materiële schade in principe niet valt onder de reikwijdte van de schade die kan worden verzocht op grond van de Wvoggz (p. 48). Wat de immateriële schade betreft is geconcludeerd dat alleen de zogeheten artikel 6:106 BW-schade voor vergoeding in aanmerking zou komen. Het gaat dan dus om geestelijk letsel en/of om persoonsaantastingen van een zekere ernst welke persoonsaantasting relevante nadelige gevolgen heeft gehad van eveneens een bepaalde ernst (p. 49-55). Een forfaitair stelsel zou in dat opzicht niet passend zijn.

Zowel de uitspraken als de handreiking zijn voor mij aanleiding om aan uw verzoek tegemoet te komen en wel als volgt.

Laat ik voorop stellen dat het voor iedereen, en niet in de laatste plaats voor de cliënt zelf, van belang is dat er recht wordt gedaan en dat mijns inziens de nadruk zou moeten liggen op een goede behandeling van de cliënt. Als die behandeling niet volgens de normen is verlopen, dan moet daarover adequaat kunnen worden geklaagd. Een schadevergoeding, althans de mogelijkheid om dat te vorderen, zou niet in de weg mogen staan aan het een of het ander. Dat is echter niet het beeld dat tot nu kan worden geschetst. Er is discussie over de schadevergoeding en zij leidt af van de kern van de zaak.

Ik ben daarom van mening dat de mogelijkheden van een schadevergoeding moeten worden herzien. Daarbij neem ik evenwel onverkort mijn rapport (de bevindingen van mijn onderzoek) gedateerd 1 oktober 2019 als uitgangspunt en het daarin beschrevene dat er vergoedingen mogelijk zouden moeten zijn voor immateriële schade en materiële schade en dat de immateriële schade niet beperkt is tot alleen artikel 6:106 BW-schade.¹

Ik realiseer mij dat in de handreiking voor GGZ Nederland een andere conclusie is getrokken, maar mijns inziens volgt die conclusie niet uit de Wvvgz. Integendeel, uit de historie van de Wvvgz die gelegen is in de Wet Bopz en de in dat kader tot stand gekomen jurisprudentie volgt juist dat in afwijking van artikel 6:106 BW een vergoeding kan worden toegekend voor nadeel bestaande in het gedurende een bepaalde periode in onzekerheid verkeren, waardoor in die periode spanningen en frustraties zijn ontstaan.²

Belangrijker vind ik echter dat ook uit de uitspraken die vanaf 1 januari 2020 zijn geweest, volgt dat er vergoedingen mogelijk zijn voor ander nadeel dat niet onder de reikwijdte van artikel 6:106 BW valt. Bovendien volgt uit die uitspraken dat er dagvergoedingen worden toegekend en dat het gaat om 'vaste' bedragen waarmee niet zonder meer strookt dan een forfaitair stelsel niet passend kan zijn, zoals in de handreiking is gesteld. Ik wil dan ook vasthouden aan een forfaitair stelsel, omdat het belangrijke voordelen heeft. Standaardisering van vergoedingen kan in zijn algemeenheid immers behulpzaam zijn om een proces te vereenvoudigen, de snelheid van afwikkeling van een verzoek om een schadevergoeding te bevorderen en de gelijkheid tussen rechtzoekenden te bevorderen.

Over materiële schade is, voor zover mij bekend, nog geen uitspraak gedaan, maar reeds onder de Wet Bopz werden vergoedingen toegekend voor materiële schade en uit de toelichting op de Wvvgz is niet gebleken dat de wetgever dat wat de Wvvgz betreft heeft willen uitsluiten. De term schadevergoeding impliceert ook in andere schadevergoedingsstelsels dat er een vergoeding wordt toegekend voor zowel materiële als immateriële schade. Voor een onderbouwing verwijs ik naar mijn eerdere onderzoeksrapport.

Een herziening is niettemin wel passend, zo denk ik, waar het gaat om de hoogte van de vergoedingen. Concreet komt dat neer op een aanpassing van het forfaitair stelsel én de toepassing ervan. Als ik de nieuwe uitspraken zie en kritisch naar het eerste stelsel kijk, dan denk ik dat er voornamelijk een probleem ligt bij de 'oranje' vormfouten. Ik denk dat de bedragen op dat niveau verlaagd zouden moeten worden en dat cumulatie van fouten en bedragen kan, maar dat het daarop te plakken 'eind'bedrag aan een maximum zou moeten worden verbonden.

---

¹ Zie voor de conclusie hoofdstuk 8, par. 8.4.10 en hoofdstuk 9 van het onderzoeksrapport.

² Zie hiervoor in het bijzonder hoofdstuk 5 van het onderzoeksrapport.

Ik denk nu aan een bedrag van € 50,- voor een vormfout hoe lang dat ook duurt (de fout is namelijk op zichzelf maar eenmalig) en dat weliswaar een aantal vormfouten kan worden genoemd in het klaag/verzoekschrift maar dat bijvoorbeeld maximaal € 100,- zou moeten worden gevraagd.

De individuele 'rode' fouten zouden de PVP-en dan vooralsnog conform het eerste stelsel van een vordering kunnen voorzien, maar ook dan zou ik bij meerdere rode fouten denken aan een maximum van bijvoorbeeld € 1.500,-. Ik heb als voorstel een 'stelsel 2.0' bijgevoegd (**bijlage 2**). Ik merk daarbij op dat het een voorstel is dat kan worden aangepast zo dat wenselijk of passend is.

Belangrijk te benadrukken is dat een onderbouwing van de schade vereist is en blijft, een en ander met inachtneming van hetgeen ik daarover heb geschreven in het onderzoeksrapport en in het bijzonder de geringe mate waarin van een opgenomen Wvvgz cliënt bewijs kan worden verlangd zoals wel te zien is bij civiele vorderingen om schadevergoedingen in andere kaders.³ Een onderbouwing geldt op dit moment in belangrijke mate voor de materiële schade. Het is zelfs het overwegen waard om grote dan wel ingewikkelde posten niet bij de klachtencommissie neer te leggen. Wel zou om een vergoeding naar billijkheid kunnen worden gevraagd of kan de cliënt het advies worden gegeven een vergoeding bij de rechter te vragen.

Verder wil ik de Stichting PVP in overweging geven om, zoals ook in de handreiking aan GGZ Nederland is geadviseerd, de klachtencommissies te verzoeken om afzonderlijke behandeling van de schade wanneer dat gezien de aard van de zaak wenselijk is. De Wvvgz kent die mogelijkheid in elk geval als het gaat om rechterlijke procedure (art. 10:11 lid 2 Wvvgz). Voor de klachtencommissie is daarover niets bepaald (zie art. 10:11 lid 1 Wvvgz), maar dat kan dus ook zo worden uitgelegd dat een afzonderlijke behandeling van een verzoek om schadevergoeding (wel te vragen bij het indienen van de klacht) mogelijk moet zijn. Het voordeel van een afzonderlijke behandeling is dat een verzoek om schadevergoeding kan worden beperkt tot alleen die klachten die (inmiddels) gegrond zijn verklaard en dat er tijd is om een vergoeding fatsoenlijk te onderbouwen en waarop dan zorgvuldig kan worden gereageerd, zoals evenzeer een vereiste is die volgt uit de Wvvgz (art. 10:11 lid 3 Wvvgz).

Tot slot herhaal ik het van belang te vinden dat de cliënt recht wordt gedaan. Een verzoek om schadevergoeding zou niet in de weg mogen staan aan een rechtvaardige en vlotte beoordeling van iemands situatie. In dat licht acht ik het voor de hand liggend om het gesprek aan te gaan met GGZ Nederland, thans de Nederlandse ggz. Daar kunnen alle betrokkenen, inclusief de hulpverleners, bij gebaat zijn.

Ik vertrouw u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,

Rolinka Wijne
Universiteit van Amsterdam

---

³ Zie hoofdstuk 8, par. 8.5 van het onderzoeksrapport.